

RZECZPOSPOLITA
POLSKA

WISZTYNIEC

Trójstyk granic Wisztyniec

atrakcje turystyczne na pograniczu
Polski, Litwy i Rosji

Tripoint Vištytis - Tourist Attractions
in the Polish-Lithuanian-Russian Borderlands

Trijų sienų sankirta Vištytis
- Lenkijos, Lietuvos ir Rusijos
pasienio lankytinos vietos

Тройной пограничный стык Виштынец – туристические
аттракционы пограничной территории трех стран
Польши, Литвы и России

INVITATION

The Tripoint is the meeting place of the administrative borders of three countries. Tripoint Vištytis [Wisztyniec, Vishtinets] is one of the six tripoints on the Polish border and also one of the most accessible (located next to a public road) to visitors. Its history is exceptionally interesting. The present border between Lithuania and Kaliningrad Oblast of the Russian Federation is almost 600 years old, even though the states that originally traced it have long ceased to exist: the State of the Teutonic Order and the Grand Duchy of Lithuania. The Polish-Lithuanian border will soon celebrate its centennial, it was established on the restoration of the independent Poland following the First World War. It is then, in 1919, that the described by us tripoint came into existence. The youngest, born in 1945, is the border between Poland and the Kaliningrad Oblast of the Russian Federation – the result of the new divisions of Europe and post-Second World War settlements.

We wish to encourage visitors to the Tripoint to get to know its environs, too. We assure you: there is a lot to be seen. During your trip you may see the located nearby Rominka Forest with numerous curiosities of the local natural world and vestiges of its former inhabitants. The Suwałki Landscape Park offers its enchanting open landscapes and the Vištytis Regional Park offers the peculiar atmosphere of the borderlands and its wonderful harmony of the natural world and landscape. A must for visitors is a trip to Lake Wisztyniec, situated on the Lithuanian-Russian border. Feeding into the lake is a little river flowing from Lake Wizajny, Poland. This uniquely beautiful lake connects all three countries. We look forward to your visit!

KVIETIMAS

Sienų sankirtos taške sueina trys vienodos reikšmės teritorijas skiriančios sienos. Sienų sankirtos taškas „Vištytis“ yra viena iš šešių tokių vietų Lenkijos pasienyje, lengviausiai prieinama (šalia vietinės reikšmės viešojo kelio) ir turinčia labai įdomią istoriją. Dabartinė Lietuvos ir Rusijos Federacijos Kaliningrado srities siena nebuvo keičiama beveik 600 metų, nors jau seniai nebėra ją nustačiusių valstybių - Kryžiuočių ordino ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės. Lenkijos ir Lietuvos valstybinė siena netrukus turės 100 metų, ji buvo nustatyta po Pirmojo pasaulinio karo, valstybėms atgavus nepriklausomybę. Tada, 1919 m., pirmą kartą atsirado trijų valstybių sienų sankirta. Jauniausia, 1945 m. nustatyta, Lenkijos siena su Kaliningrado sritimi atsirado po Antrojo pasaulinio karo įvykusių, Europos politinio žemėlapiu pokyčių, pasekoje.

Mes norėtume, kad apsilankymas sienų sankirtoje „Vištytis“ paskatintų aplankyti jos apylinkes. Galime Jus patikinti, kad čia yra vietų kurias verta aplankyti. Verta apsilankyti netoli esančio Romintos girioje, pilnoje gamtinių įdomybių ir buvusių gyventojų paliktų pėdsakų. Suvalkų kraštovaizdžio parkas maloniai nustebins nuostabiomis atviromis erdvėmis. Vištyčio regioniniame parke pajusime ypatingą pasienio regiono atmosferą bei pamatysime nuostabią gamtos ir kraštovaizdžio harmoniją. Lankydamiesi šiose vietose būtina turėti pamatyti Lietuvos ir Rusijos pasienyje tyvuliuojantį, tris valstybes jungiantį, išskirtinio grožio vandens telkinį – Vištyčio ežerą į kurį suteka iš Lenkijoje, netoli Vizajnių kaimo esančio ežero, ištekantios upės vandenys. Kviečiame atvykti!

ПРИГЛАШЕНИЕ

Тройной пограничный стык это географическая точка, в которой сходятся государственные границы трех государств. Тройной пограничный стык „Виштынец“ одно из шести такого типа мест на польской границе и самый доступный (находится вблизи общественной дороги), с исключительно интересной историей. Нынешняя граница между Литвой и Калининградской Областью РФ имеет почти 600 лет, хотя не существуют уже государства, которые ее устанавливали - Тевтонский орден и Великое княжество Литовское. Граница польско-литовская недолго будет отмечать свое столетие, так как установлена была после Первой мировой войны, когда образовались независимые государства. Тогда в 1919 году, впервые появляется описываемый нами тройной стык. Младшая, установлена в 1945 году граница Польши с Калининградской областью Российской Федерации является результатом территориальных изменений на политической карте Европы после Второй мировой войны.

Мы хотим, чтобы посещение тройного пограничного стыка „Виштынец“ способствовало познанию его окрестностей. Мы верим, что Вы найдете для себя много интересного, путешествуя по региону. Недалеко располагается Роминка Пуща богатая природными ценностями и историческим прошлым. Сувальский Ландшафтный Парк привлекательный живописными, открытыми пейзажами. В Виштынецком Региональном Парке мы почувствуем своеобразие земель пограничья и заметим прекрасную гармонию природы и ландшафта. Посещая регион, обязательно стоит посмотреть Виштынецкое Озеро лежащее на литовско-русской границе и принимающее в себя воды речки, которая выходит из польского озера Визайны – исключительной красоты, соединяющего три соседние страны.

Сердечно приглашаем!

ZAPROSZENIE

Trójstyk granic to punkt styku granic administracyjnych trzech państw. Trójstyk „Wisztyniec” jest jednym z sześciu tego typu miejsc na polskiej granicy, a zarazem najbardziej dostępnym (znajduje się tuż koło publicznej drogi), z wyjątkowo interesującą historią. Obecna granica między Litwą i Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej ma już prawie 600 lat, mimo że od dawna nie istnieją państwa, które ją ustalały – Zakon Krzyżacki i Wielkie Księstwo Litewskie. Granica polsko-litewska niedługo będzie obchodzić swoje stulecie, powstała bowiem po odzyskaniu niepodległości przez te państwa po I wojnie światowej. Wtedy to, w 1919 roku, po raz pierwszy zaistniał opisywany przez nas trójstyk. Najmłodsza, sięgająca 1945 roku granica Polski z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej – jest wynikiem nowych podziałów na mapie Europy, efektem politycznych rozliczeń II wojny światowej.

Chcielibyśmy, by odwiedzenie trójstyku „Wisztyniec” stało się zachętą do poznania jego okolicy. Zapewniamy Państwa, że jest co oglądać. Podczas wędrowki zobaczymy pobliską Puszcę Romincką pełną ciekawostek przyrodniczych i pamiątek po dawnych mieszkańcach. Suwałski Park Krajobrazowy zachwyci wspaniałymi, otwartymi widokami. W Wisztynieckim Parku Regionalnym pocujemy swoisty klimat pogranicza i dostrzeżemy wspaniałą harmonię przyrody i krajobrazu. Zwiedzając okolicę, obowiązkowo musimy zobaczyć Jezioro Wisztynieckie – leżące na granicy litewsko-rosyjskiej i odbierające wody rzeczki wypływającej z polskiego jeziora Wizajny – wyjątkowej urody akwen, który łączy wszystkie trzy państwa. Zapraszamy!

SUWALKI
COUNTY

Suwałki County is located in the north-eastern corner of Poland, the region with many distinguishing features setting it apart from the rest of the country. Its uniqueness lies in its natural values, climate, history and the extraordinary diversity of its landscapes. The Suwałki region has a greatly diversified lay of the land. It is a land of contrasts, a great variety of postglacial terrain forms and numerous (111) lakes. The county is the catchment area of three big rivers: the Neman, Vistula and Pregola. The longest river of the county is the Czarna Hańcza, flowing through the two most interesting lakes of the Suwałki region – Lake Hańcza and Lake Wigry. The continental climate of the region is productive of strong climatic contrasts: warm and sunny summer months with temperatures reaching 30°C, and frosty winters with temperatures dropping below 30°C. It is here that the Polish “pole of cold” can be found.

The region’s affiliation to the Grand Duchy of Lithuania and close proximity to Prussia, 120 years of foreign occupation, as well as the First World War and the inter-war period have all contributed to its cultural identity. The two most interesting historical monuments of architecture are the former Camaldolese Monastery on Lake Wigry and the remains of the palace of Ludwik Michał Pac in Dowszpuda.

SUWALKŲ
APSKRITIS

Suvalkų apskritis, įsikūrusi šiaurės – rytinėje Lenkijos dalyje, aiškiai skiriasi nuo kitų šalies regionų. Jos individualumas pasireiškia nepaprasta kraštovaizdžio ir gamtos įvairove, savita istorija bei klimatu. Suvalkų kraštui būdinga reljefo įvairovė. Tai kontrastų kraštas, kuriame vyrauja paskutinio apledėjimo ledyno suformuotas kraštovaizdis ir tyvuliuoja 111 ežerų. Suvalkų apskrityje apylinkės savo vandenimis „aprupina“ trijų upių baseinai: Nemuno, Vyslos ir Priegliaus. Ilgiausia upė yra Juodoji Ančia (lenk. *Czarna Hańcza*) tekanti per du įdomiausius Suvalkų krašto ežerus – Ančią (lenk. *Hańcza*) ir Vygrius (lenk. *Wigry*). Suvalkų apskrityje vyrauja žemuminiis klimatas. Keičiantis metų laikams jauciami dideli sezoniniai temperatūros kontrastai – vasarą oro temperatūra siekia + 30° C, žiemą nukrenta iki – 30° C. Čia yra šalčiausia vieta Lenkijoje, vadinama „Lenkijos šalčio poliumi“.

Buvimas Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės sudėtyje, Prūsijos kaimynystė, 120 metų okupacijos, Pirmasis pasaulinis karas ir tarpukario laikotarpis turėjo įtakos kultūrinės šių žemių tapatybės formavimuisi. Du įdomiausi istoriniai architektūros paminklai - buvęs kamaldulių vienuolynas Vygriuose ir Liudviko Mykolo Paco rūmų liekanos Dauspudėje (lenk. *Dowszpuda*).

SUВАЛЬСКИЙ
ПОВАТ

Повят сувальский, расположенный в северо-восточном углу Польши, заметно отличается от всей остальной страны. Его своеобразие заключается в необычных особенностях пейзажа и природы, свойствах климата и интересной истории. Сувальская земля характерна очень разнообразным рельефом. Это край полный контрастов, всевозможных послеледниковых форм рельефа и прекрасных даже 111 озер. Воды с территории сувальского повята попадают в три больших реки: Неман, Вислу и Прэголу. Самая длинная река повята это Чарна Нанча (часто называемая Черная Ганча), проплывающая через два увлекательные озера Сувалицыны – Ханья и Вигры. Климат сувальского повята имеет континентальный характер. В течение года отмечаются большие климатические контрасты, летние месяцы солнечные и теплые с температурой до плюс 30°, в зимние месяцы температура может понижаться даже до минус 30°. Здесь находится так называемый „польский полюс холода“.

Принадлежность к Большому княжеству Литовскому, близкое соседство с Прусами, 120 лет аннексии, Первая мировая война и межвоенный период повлияли на формирование культурного своеобразия тех земель. Два самые интересные архитектурные памятники истории это старинный монастырь камедулов в Виграх и остатки дворца Людвика Михала Паца в Довспудзе.

POWIAT SUWALSKI

Powiat suwalski, położony na północno-wschodnim krańcu Polski, wyraźnie odróżnia się od reszty kraju. Na jego odrębność składa się m.in. niezwykła różnorodność krajobrazu i przyrody, właściwości klimatu i historia. Ziemia suwalska cechuje się bardzo urozmaiconą rzeźbą terenu. Jest to kraina kontrastów, przeróżnych form polodowcowej rzeźby terenu i bogactwa aż 111 jezior. Teren powiatu suwalskiego „zasila” swoimi wodami zlewnie aż trzech rzek: Niemna, Wisły i Pregoty. Najdłuższą rzeką powiatu jest Czarna Hańcza, przepływająca przez dwa najciekawsze jeziora Suwalszczyzny – Hańczę oraz Wigry. Klimat powiatu suwalskiego ma cechy kontynentalne. W ciągu roku odczuwamy tu silne kontrasty klimatyczne, od ciepłych, słonecznych, letnich miesięcy z temperaturą osiągnącą plus 30°C, do mroźnych, zimowych, w czasie których temperatura powietrza spada poniżej minus 30°C. Tutaj zlokalizowany jest tzw. „polski biegun zimna”.

Przynależność do Wielkiego Księstwa Litewskiego, bliskie sąsiedztwo z Prusami, 120 lat zaborów, I wojna światowa i okres międzywojenny wpłynęły na ukształtowanie kulturowej odrębności tych ziem. Dwie najbardziej interesujące architektoniczne pamiątki historii to dawny klasztor kamiedułów w Wigrach oraz pozostałości pałacu Ludwika Michała Paca w Dowszpudzie.

 „VIŠTYTIS”
BORDER TRIPOINT

The present border tripoint of Poland, Lithuania and Russia (Kaliningrad Oblast) is situated in the area that have been borderland for centuries. The current Lithuanian-Russian borderline, with its continuation in Poland, separating Warmińsko-Mazurskie and Podlaskie voivodships, is almost 600 years old. The treaty signed on Lake Melno in 1422 (the so called Melno Treaty) confirmed the border between the Teutonic Order and Grand Duchy of Lithuania. On the partition of the Commonwealth, at the end of the 18th century, it separated Prussia from the Kingdom of Poland, and during the inter-war period, the tripoint marked the meeting of the borders of the independent Lithuania, Poland and Germany. Following the Second World War the area north of the tripoint belonged to the Soviet Union. Only in 1991, the borders converged here again as the borders of the independent states of Poland, Lithuania and Russia.

The vicinity of the village of Wizajny is known to be the location of the Polish “pole of cold”. Jutting far north east of Poland, the area is susceptible to the influence of the continental masses of air coming from the interior of Russia and the Arctic. The harshness of the climate is also due to the location of Wizajny itself – high above the sea level (242m, i.e. 100m higher than Suwalki) and makes Wizajny able to compete in this respect with some localities in the Polish highlands. The average temperature for January is here 6°C, i.e. lower than in the mountain resort of Zakopane and 2 degrees lower than the average for Poland. The vegetation period is shortest in Poland (except the highlands) and the snow cover lasts, on average, for over 100 days - again, just like in the highlands.

 TRIJŲ SIENŲ SANKIRTA
„VIŠTYTIS”

Trijų valstybių – Lenkijos, Lietuvos ir Rusijos (Rusijos Federacijos Kaliningrado srities) – sienų sankirtos taškas randasi toje vietoje, kuri jau prieš kelis šimtmečius yra buvusi pasienio teritorija. Lietuvos ir Rusijos valstybinės sienos, kuri šiuo metu skiria Lenkijos Varmijos ir Mozirijos bei Palenkės vaivadijas, istorija yra beveik 600 metų senumo. 1422 m. ties Melno ežeru pasirašytos sutarties (vadinamos Melno taikos sutartimi) pagrindu buvo nustatyta siena tarp Kryžiuočių ordino ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės. Po Lenkijos padalijimu, XVIII a. pabaigoje, čia ėjo siena skirianti Prūsiją ir Lenkijos Karalystę, o tarpukario laikotarpiu buvo trijų valstybių sienų – Vokietijos, Lietuvos ir Lenkijos – sankirtos taškas.

Po Antrojo pasaulinio karo į šiaurę nuo sienų sankirtos nutolusi teritorija priklausė Sovietų Sąjungai. Nuo 1991 m. ši vieta vėl tapo trijų nepriklausomų valstybių - Lenkijos, Lietuvos ir Rusijos sienų sankirtos tašku.

Netoliese esančio Vizainių kaimo apylinkės yra žinomos kaip „šalčio poliūs“. Toliausiai į šiaurės rytus nutolusių šalies vietovių klimatui didžiausią įtaką turi nuo Arkties vandenyno ir iš Rusijos atslenkančios kontinentinio oro masės. Nemažą įtaką klimatui turi Vizainių padėties virš jūros lygio (242 m v. j. l.- virš 100 m aukščiau negu Suwalkai), šios vietos gali drąsiai konkuruoti su Lenkijos kalnais. Vidutinė temperatūra sausio mėnesį yra – 6°C, t.y. žemesnė nei Zakopanės kalnuose ir 2 laipsniais žemesnė nei Lenkijos vidutinė temperatūra. Vegetacijos periodas yra trumpiausias šalyje (dar trumpesnis yra kalnuose), o sniego danga laikosi daugiau nei 100 dienų – panašiai kaip kalnuose.

 ТРОЙНОЙ ПОГРАНИЧНЫЙ
СТЫК „ВИШТЫНЕЦ”

Нынешний пункт стыка границ трех государств – Польши, Литвы и России (Калининградской области) находится на территории, которая уже много веков тому назад была пограничьем. Настоящая литовско-российская граница, имеющая в Польше свое продолжение как граница между воеводством варминьско-мазурским и подляским, имеет почти 600 лет истории. В 1422 году на берегу озера Мельно был заключен мирный договор (назван «мельнский мир») между Тевтонским орденом с одной стороны и Большим княжеством Литовским и Польшей с другой стороны, который определил границу между ними. После раздела Речи Посполитой (название Польши) в конце XVIII века была она уже границей между Пруссам и Польским Королевством, а в межвоенный период была здесь граница Германии с независимой Литвой и Польшей. После Второй мировой войны территория к северу от тройного пограничного стыка принадлежала Советскому Союзу. Лишь в 1991 году вновь сходятся здесь границы трех независимых государств: Польши, Литвы и России.

Окрестности деревни Вижаины известны как польский полюс холода. Они далеко высунуты к северо-востоку Польши, испытывают влияние континентальных воздушных масс приходящих из России и полярных областей. На формирование сурового климата влияет также положение Вижаин – высоко над уровнем моря 242 м (100 м выше чем город Суwalkи), смело могущее конкурировать с высшими польскими горами. Средняя температура в январе здесь минус 6°C, меньше чем в городе Закопане т.е. в польских горах и почти 2 градуса меньше чем средняя температура в стране. Vegetационный период самый короткий в стране (кроме горных районов), а снежный покров в среднем лежит свыше 100 дней – так же как в горах.

TRÓJSTYK GRANIC
„WISZTYNIEC”

Obecny punkt styku granic trzech krajów – Polski, Litwy i Rosji (obwodu kaliningradzkiego), leży w obszarze, który od stuleci stanowił pogranicze. Historia obecnej granicy litewsko-rosyjskiej, mającej w Polsce swoją kontynuację jako granica między województwem warmińsko-mazurskim i podlaskim, sięga prawie 600 lat. W 1422 roku traktat podpisany nad jeziorem Melno (i stąd zwany traktatem melneńskim) przypieczętował granicę między Zakonem Krzyżackim i Wielkim Księstwem Litewskim. Po rozbiorach Rzeczypospolitej pod koniec XVIII wieku była to już granica między Prusami a Królestwem Polskim, zaś w okresie międzywojennym łączyły się tu granice Niemiec oraz niepodległej Litwy i Polski. Po II wojnie światowej tereny na północ od trójstyku należały do Związku Radzieckiego. Dopiero od 1991 roku ponownie zbiegają się tutaj granice trzech niepodległych państw: Polski, Litwy i Rosji.

Pobliskie okolice wsi Wizajny słyną jako polski biegun zimna. Wysunięte daleko na północny wschód Polski, podatne są na wpływ kontynentalnych mas powietrza z głębi Rosji i obszarów polarnych. Na surowość klimatu wpływa również położenie Wizajn – wysoko nad poziomem morza (242 m – o ponad 100 m wyżej niż Suwalki), śmiało mogące konkurować z wyższymi partiami polskich gór. Średnia temperatura stycznia wynosi tu minus 6°C, a więc mniej niż w górskim Zakopanem, a o prawie 2 stopnie mniej od średniej krajowej. Okres wegetacyjny jest najkrótszy w kraju (poza górami), a pokrywa śnieżna zalega przeciętnie ponad sto dni – a więc również podobnie jak w górach.

 SUWALKI
LANDSCAPE PARK

The scenery of the northern Suwalki region ranks among the most beautiful landscapes in Poland. No wonder its most precious part was given legal protection already in 1976. The unique values of the Suwalki Landscape Park are defined by its original lay of the land. The small area (62,84 km²) encloses an amazing amount of a great variety of very distinct post-glacial features. Here, one can see instances of most beautiful moraines, kames and eskers – vestiges of the last glacier that passed through the area around 10 thousand years ago. Only here we may encounter a hanging valley and natural boulder fields. The Park is also a land of high hills and deep valleys often enclosing numerous lakes, among them the deepest lake in Poland, Lake Hańcza (108,5 m). The differences in the land level and steep slopes of the hills remind one of a mountain landscape and are a rare sight in the lowlands. The most characteristic hill of the Park is Góra Cisowa [Yew Mountain] (256 m) and the highest is Góra Leszczynowa [Hazel Mountain] (272 m) with two wonderful vantage points. The Suwalki Landscape Park is also connected with rich cultural heritage. Among the most interesting archaeological finds is the Yotvingian defensive settlement located between Szurpity lakes with the dominant hill fort of Zamkowa Góra [Castle Hill]. An interesting monument of the sacral architecture is the Old Believer temple (molenna) in Wodzilki – the oldest building of this type in Poland.

 SUWALKŲ KRAŠTOVAIZDŽIO
PARKAS

Lenkijoje sunku būtų rasti vaizdingesni regioną nei Suvalkų kraštas. Todėl neatsitiktinai, nuo 1976 metų, vertingiausios šio krašto vietos yra saugomos. Išskirtinis Suvalkų kraštovaizdžio parko bruožas yra kalvotas reljefas. Nedideliame plote (62,84 km²) randame neįprastą reljefo formų įvairovę, ypač išraiškingas poledyniniu laikotarpiu susiformavęs žemės paviršius. Tai vieta kur galime pamatyti gražiausius, prieš 10 tūkstančių metų slinkusio paskutinio ledyno paliktus, morenų, keimų ir ozų pavyzdžius. Tik čia pamatysime kabantį slėnį ir ledyno paliktus riedulynus. Parką puošia aukštos kalvos ir gilūs slėniai bei daugybė ežerų, tarp kurių yra giliausias Lenkijos ežeras – Ančia (108,5 m). Parko paviršiaus lygio pakitimai yra labai dideli, nebūdingi žemumoms. Įspūdingiausia parko kalva Ciso arba Kukmedžių kalnas (lenk. *Góra Cisowa* (256 m)), o aukščiausia - Lazdynų kalnas (lenk. *Góra Leszczynowa* (272 m)), šios kalvos – puikios apžvalgos aikštelės. Suvalkų kraštovaizdžio parkas slepia žmogaus materialinės kultūros turtus. Įdomiausiems archeologiniams radiniams galima priskirti prie Šiurpilio (lenk. *Szurpilskie*) ežerų išsidėsčiusius gynybinius buvusios jotvingių gyvenvietės įtvirtinimus, kurių pagrindiniu elementu buvo, ant Pilies kalno stovėjusi, tvirtovė. Kitas įdomus objektas yra Vodzilų (lenk. *Wodzilki*) kaime veikianti seniausia Lenkijoje sentikių šventykla (molena).

 СУВАЛЬСКИЙ
ЛАНДШАФТНЫЙ ПАРК

Трудно найти в Польше более красивые пейзажи чем на северной Сувальщине. Не случайно самую ценную часть территории охвачено охраной уже в 1976 году. Об уникальных достоинствах Сувальского Ландшафтного Парка решает необычный рельеф местности. На небольшой площади (62,84 км²) мы найдем необыкновенное скопление разнообразных и особо ярких послеледниковых форм рельефа. Именно здесь мы увидим примеры самых красивых морен, кем и оз – остатки последнего ледника, который прошел по этой территории около 10 тысяч лет тому назад. Только здесь мы увидим висющую долину и натуральные валуны. Территория Парка характеризуется высокими холмами также глубокими долинами, часто заполненными многочисленными озерами, среди которых находится самое глубокое озеро в Польше – Ханья (108,5 м). Такая денивеляция и так сильные крутизны склонов, напоминающих горный ландшафт, очень редко встречается на низменности. Одним из самых характерных холмов в Парке является Цисовая Гора (256 м над уровнем моря) а высочайшим Лещинная Гора (272 м над уровнем моря) и именно они являются двумя прекрасными смотровыми площадками. Сувальский Ландшафтный Парк это также богатство материальной культуры человека. Самые интересные археологические памятники это расположенный среди шурпильских озер – ятвяжский колониетско-оборонный комплекс, которого доминирующим элементом есть городище на Замочной Горе. Интересным сакральным объектом является храм староверов (моленна) в деревне Водзилки – старейшая такого типа постройка в Польше.

SUWALSKI PARK
KRAJOBRAZOWY

Trudno byłoby w Polsce znaleźć obszar o piękniejszym krajobrazie niż północna Suwalszczyzna. Nieprzypadkowo zatem jej najcenniejszą część objęto ochroną już w 1976 roku. O unikatowych walorach Suwalskiego Parku Krajobrazowego decyduje niezwykła rzeźba terenu. Na niewielkim obszarze (62,84 km²) znajdziemy niespotykane nagromadzenie różnorodnych i szczególnie wyrazistych form polodowcowych. To właśnie tu zobaczymy przykłady najpiękniejszych moren, kemów i ozów – pozostałości ostatniego lodowca, jaki przesuwał się przez ten obszar ok. 10 tysięcy lat temu. Tylko tu poznamy wiszącą dolinę i naturalne głazowiska. Park to także kraina wysokich wzgórz oraz głębokich dolin, często wypełnionych licznymi jeziorami, wśród których znajduje się najgłębsze w Polsce – Hańcza (108,5 m). Tak wielkie deniwelacje i tak silne nachylenie zboczy, przypominające krajobraz podgórski, spotyka się na niżu bardzo rzadko. Najbardziej charakterystycznym wzgórzem Parku jest Góra Cisowa (256 m n.p.m.), a najwyższym Góra Leszczynowa (272 m n.p.m.) i są to dwa wspaniałe punkty widokowe. Suwalski Park Krajobrazowy to także bogactwo kultury materialnej człowieka. Do najciekawszych zabytków archeologicznych należy położony pośród jezior szurpilskich jaćwieski zespół osadniczo-obronny, którego dominującym elementem jest grodzisko na Górze Zamkowej. Interesującym obiektem sakralnym jest świątynia staroobrzędowców (molenna) we wsi Wodzilki – najstarsza tego typu budowla w Polsce.

1. Czyste Prudy, zabytkowy kościół

2. Puszcza Romincka, głaz Wilhelma

3. Stańczyki, zabytkowe mosty kolejowe

4. Suwałki, zabytkowy kościół

5. Bakalarzewo, skansen militarny

6. Dowspuda, pałac Paca

7. Wisztyniec, największy głaz

8. Pojeziory, zabytkowy pałac

9. Wyłkowyszki, pomnik J. Basanavičiaus

10. Szelm, ośrodek narciarski

11. Stary Folwark, Muzeum Wigier

12. Wigry, pokamedulski klasztor

Trójstyk granic Wisztyniec – zwiedzanie granitowego znaku granicznego Wisztyniec, znajdującego się w punkcie styku granic trzech państw, podlega pewnym ograniczeniom. W strefę rosyjską nie można wchodzić ani od strony polskiej, ani litewskiej.

Vištytis border tripoint
Visiting of the granite border stone at the Vištytis border tripoint is subject to certain restrictions. The Russian zone cannot be entered from either the Polish or Lithuanian side.

Trijų sienų sankirta „Vištytis“
Lankymuisi, prie trijų valstybių sienų sankirtą „Vištytis“ žyminio granitinio monolito, yra taikomi apribojimai. Į Rusijos ruožą negalima įeiti nei iš Lenkijos, nei iš Lietuvos teritorijos.

Тройной пограничный стык Виштынец
Посещение гранитного пограничного столба Виштынец, находящегося на тройном стыке трех государств, подлжит некоторым ограничениям. Вход в российскую пограничную зону запрещен и с польской стороны и с литовской стороны.

РОССИЯ - Калининградская область
ROSJA - Obwód Kaliningradzki
RUSSIA - Kaliningrad Oblast
RUSIJA - Kaliningrado sritis

Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej
Romincka Forest Landscape Park
Romintos girios kraštovaizdžio parkas
Ландшафтный Парк Роминтской Пуши
Žytkiemy II
www.parkkrajobrazowewarmiimazur.pl/puszczyrominckiej

Suwałski Park Krajobrazowy
Suwałki Landscape Park
Suvalkų kraštovaizdžio parkas
Сувальский Ландшафтный Парк
Malesowizna – Turtul III
www.spk.org.pl

Vištyčio Regioninis Parkas
Wisztyniecki Park Regionalny
Виштытский региональный парк
Vištytis Regional Park
Vištytis I
www.vistytis.lt

LIETUVA
Litwa
Lithuania
Литва

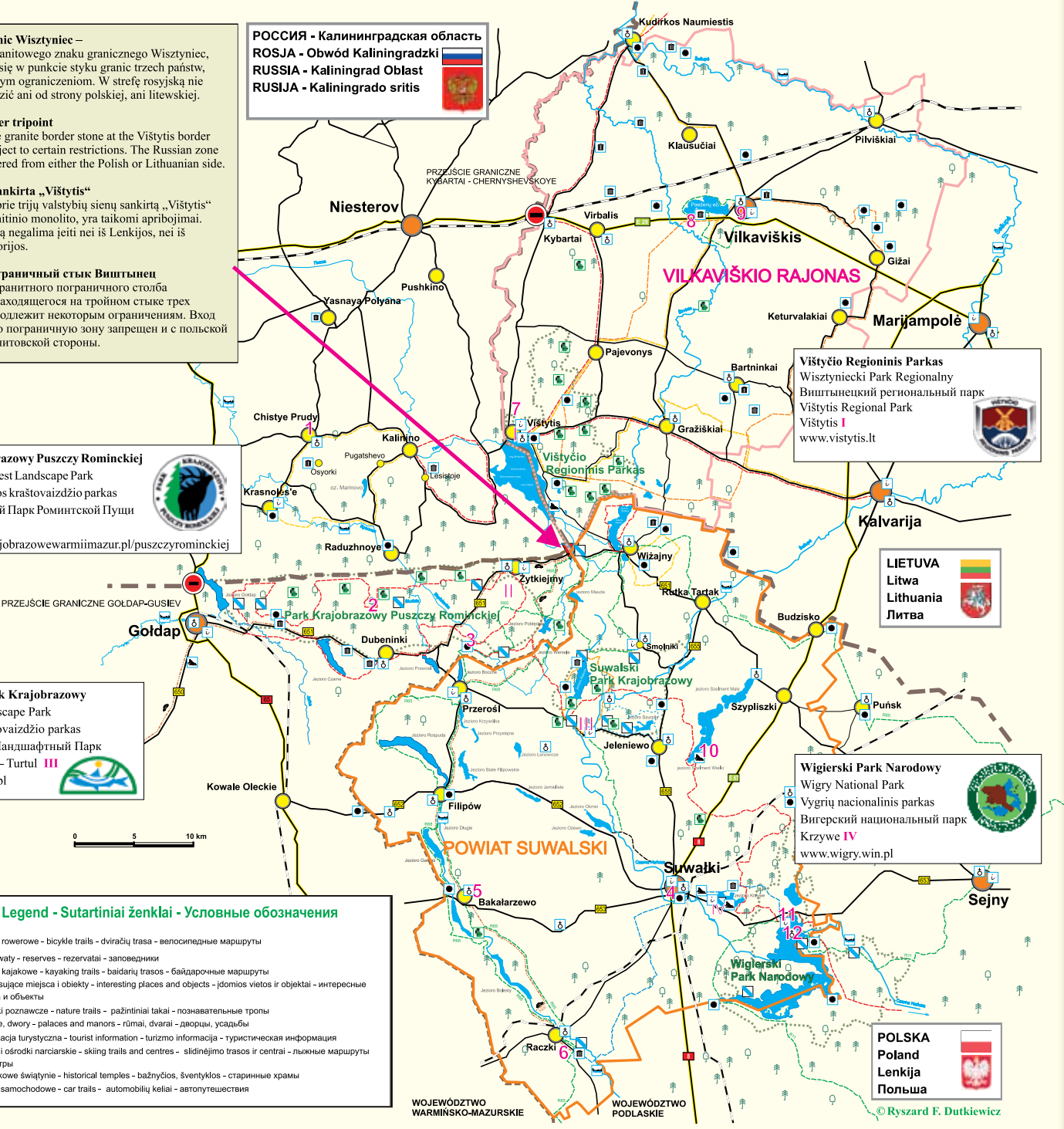

Wigierski Park Narodowy
Wigry National Park
Vygrių nacionalinis parkas
Вигерский национальный парк
Krzywe IV
www.wigry.win.pl

POLSKA
Poland
Lenkija
Польша

Legenda - Legend - Sutartiniai ženklai - Условные обозначения

- szlaki rowerowe - bicycle trails - dviračių trasa - велосипедные маршруты
- rezerваты - reserves - rezervatai - заповедники
- szlaki kajakowe - kayaking trails - baidarių trasos - байдарочные маршруты
- interesujące miejsca i obiekty - interesting places and objects - įdomios vietos ir objektai - интересные места и объекты
- ścieżki poznawcze - nature trails - pažintiniai takai - познавательные тропы
- palace, dwory - palaces and manors - rūmai, dvarai - дворцы, усадьбы
- informacja turystyczna - tourist information - turizmo informacija - туристическая информация
- szlaki i ośrodki narciarskie - skiing trails and centres - slidinėjų trasos ir centrai - лыжные маршруты и центры
- zabytkowe świątynie - historical temples - bažnyčios, šventyklos - старинные храмы
- szlaki samochodowe - car trails - automobilių keliai - автомобильные маршруты

© Ryszard F. Dutkiewicz

 ROMINCKA FOREST
LANDSCAPE PARK

Romincka Forest (Ger. *Romintener Heide*, Rus. *Krasnyj Les*) is a real treasure of nature. The unique value of this vast complex of woods is its unmatched landscape with rich land relief and its natural world featuring boreal woods. The bog and peat valleys are surrounded by picturesque hills, the difference between the land level in the Forest can reach 200 meters. The diversified environment and harsh climate have also some impact on the local vegetation. Next to spruce and pine woods, there are dense deciduous woods with oaks, limes and maple trees, and vast peat bogs overgrown with spruce reminding one of the Siberian taiga. Only the southern part of the woodland belongs to Poland (around 125 km²), the other 235 km² belong to the Kaliningrad Oblast. The whole Forest area on the Polish side, including its edges (the total of 146,2 km²) obtained, in 1998, the status of the Landscape Park. Since 1994, the Russian part of the Forest has been protected as the Vištytis Reserve. The Romincka Forest has for centuries been a favourite hunting ground for big game hunters. The last German emperor, Wilhelm II, built here a splendid hunting palace and his achievements in the field were immortalized with inscriptions on the local boulders.

 ROMINTOS GIRIOS
KRAŠTOVAIZDŽIO PARKAS

Romintos giria (vok. *Romintener Heide*, rus. *Krasnyj Les*) – neįkainojamas gamtos turtas. Šio miškų komplekso unikalumas pasireiškia raiškaus reljefo kraštovaizdžiu ir atšiauriems šiaurės regionams būdinga gamta. Gražias girios kalvas supa pelkės ir durpiniai, o aukščio skirtumai siekia iki 200 metrų. Paviršiaus lygio pakitimai ir atšiauraus klimatas turi tiesioginę įtaką floros įvairovei. Čia vyrauja pušynai ir eglėnys, o lapuočių miškuose gausu ąžuolų, liepų bei klevų, dideliu plotu užima žemaūgėmis eglėmis apaugę pelkės, panašios į Sibiro taigą. Lenkijoje plyti pietinė girios dalis (apie 125 km²), likusi, užimanti 235 km², randasi Rusijos Federacijos Kaliningrado srityje. 1998 m., visa Lenkijos ribose esanti giria su pakraščiais (146,2 km²), buvo paskelbta kraštovaizdžio parku. Rusijos teritorijoje 1994 m. įsteigtas Vištyčio draustinis. Išstius šimtmėčius Romintos giria garsėjo turtingais medžioklės plotais. Paskutinis Vokietijos imperatorius Vilhelmas II turėjo girioje puikius medžioklės namus, jo sėkmingos medžioklės yra įamžintos girioje stūksančiuose paminkliniuose akmenyse su iškalta atitinkamu užrašu.

 ЛАНДШАФТНЫЙ ПАРК
РОМИНЦКОЙ ПУЩИ

Пуща Роминцка (нем. *Romintener Heide*, рус. *Красный Лес*, называемая тоже – *Роминтенская Пуща*, *Роминтская Пуща*, *Роминская Пуща*, поль. *Пуща Роминцка*) настоящее сокровище природы. Уникальность того обширного лесного комплекса заключается в неповторимых природных пейзажах с интересными рельефами и в природе похожей на природу северного края. Болотные и торфяные долины окружают живописные холмы, а разница высоты между самой низкой и самой высокой точкой выносит в пуще даже двести метров. Разнообразие окружающей среды вместе с суровым климатом имеют влияние на растительный наряд. Рядом сосново-еловых боров, богатых лиственных лесов с дубами, липами и кленами, в пуще найдем обширные торфяники заросшие ельниками похожими на те, какие растут в сибирской тайге. Только южная часть лесного комплекса принадлежит Польши (около 125 км²), остальная 235 км² находится в российской части Калининградской области. На польской стороне вся территория леса вместе с его прилегающими окрестностями (всего 146,2 км²) с 1998 год имеет статус ландшафтного парка. На российской стороне с 1994 года организован комплексный государственный природный заказник «Виштынецкий» регионального значения. Пуща Роминцка столетиями была любимым местом охоты на крупного зверя. Последний германский император, Вильгельм II, имел здесь красивый охотничий замок, а его подданные устанавливали памятные камни удачной охоты, которые по сей день напоминают о былых временах царской охоты.

PARK KRAJOBRAZOWY
PUSZCZY ROMINCKIEJ

Puszcza Romincka (niem. *Romintener Heide*, ros. *Krasnyj Les*) jest prawdziwym skarbem natury. Unikatową wartość tego rozległego kompleksu leśnego tworzy niepowtarzalny krajobraz o bogatym ukształtowaniu i przyroda charakterystyczna dla krain północnych. Bagienne i torfowe doliny otaczają malownicze wzgórza, a różnica wysokości między najniższym i najwyższym punktem wynosi w puszczy aż dwieście metrów. Zróżnicowanie środowisk wraz z ostrym klimatem mają wpływ na szatę roślinną. Obok borów sosnowo-świerkowych, bogatych lasów liściastych z dębami, lipami i klonami, są w puszczy rozległe torfowiska porośnięte świerczyną o charakterze syberyjskiej tajgi. Tylko południowa część kompleksu leśnego należy do Polski (ok. 125 km²), pozostałe 235 km² znajduje się w rosyjskim obwodzie kaliningradzkim. Po polskiej stronie cały obszar lasów wraz z obrzeżami (łącznie 146,2 km²) od 1998 roku ma status parku krajobrazowego. Po stronie rosyjskiej od 1994 roku puszcza chroniona jest jako Rezerwat Wisztyniecki. Puszcza Romincka przez wieki była ulubionym terenem łowów na grubego zwierza. Ostatni niemiecki cesarz, Wilhelm II, posiadał tutaj piękny pałac myśliwski, a jego udane łowy do dziś są upamiętniane przez głazy z odpowiednimi napisami.

 VIŠTYTIS REGIONAL PARK
(Lit. *Vištyčio Regionalism Parkas*)

The area east of the beautiful Lake Vištytis is a hilly upland with an extremely diversified landscape and a mosaic of environments – form fen valleys to dry slopes and peaks of the neighbouring hills. The difference in the land level between the highest point of Lithuania, Dunojus Kalnas (285.4 m), and the surface of Lake Vištytis (172.4 m) is 113 m. The whole area was embraced by legal protection in 1992. Over a half of the Vištytis Regional Park (area of 108,33 km²) is covered with woods. The Park includes valuable objects of nature and culture. There are, e.g. small, picturesque lakes, 9 nature reserves, the medicinal “Holy Spring” and a large erratic boulder called “Vištytis”. Worth visiting is the town of Vištytis, and its two churches – Catholic (1829) and Lutheran, old windmill and oil mill. A great attraction is Lake Vištytis (17.87 km²), most of its area inside the Russian territory (Kaliningrad Oblast). This deep lake (over 50 m) has crystal clear water. It is worth a longer stay at one of the tourist facilities located along the lake’s bank, such as: *Viktorija* motel, a tourist farm in Vyštitis, or the *Pušėlė* and *Šilelio* camping sites.

 VIŠTYČIO REGIONINIS PARKAS

Į rytus nuo gražaus Vištyčio ežero nutolusi teritorija yra kalvota, pasižymi labai vaizdingu ir įvairiu kraštovaizdžiu – nuo pelkių iki sausų slaitių ir kalvų. Reljefo peraukštelėjimas nuo aukščiausio parko ir Baltijos aukštumų vietos – Dunojaus kalno (285,4 m) – ir Vištyčio ežero vandens lygio (172,4 m) siekia 113 m. Vištyčio regioninis parkas įsteigtas 1992 m. Daugiau nei pusę parko teritorijos (apie 108,33 km²) užima miškai. Parke yra nemažai vertingų gamtos ir kultūros paveldo objektų. Tai nedideli gražūs ežerai, devyni draustiniai, šaltinis, dėl savo gydomųjų savybių pramintas Šventuoju šaltinėliu ir didysis Vištyčio akmuo. Verta apsilankyti Vištyčio miestelyje, apžiūrėti dvi bažnyčias – katalikų (1829 m.) ir evangelikų liuteronų – bei seną vėjo malūną ir aliejinę. Dar viena lankytina vieta yra paslaptingasis Vištyčio ežeras (17,87 km²), kurio didžiausia dalis plyti Kaliningrado srities ribose. Šio gilaus vandens telkinio (daugiau nei 50 m gylio) vanduo yra kristolo tyrumo. Ilgesniam poilsiui verta apsisiti motelyje „*Viktorija*“, Vištyčio ežero pakrantėje įsikūrusioje kaimo turizmo sodyboje, kempinge „*Pušėlė*“ arba „*Šilelio*“ poilsiavietėje.

 РЕГИОНАЛЬНЫЙ ПАРК ВИШТИТИС
(лит. *Vištyčio Regioninis Parkas*)

Территория к востоку от красивого Виштыньского Озера это холмистая возвышенность с чрезвычайно разнообразным ландшафтом и окружающей средой – от подмоклых низменности по сухие склоны и вершины холмов. Разница высоты между самой высочайшей возвышенностью Литвы – Дуноюс Кальнас «Гора Дунай» (285,4 м над уровнем моря) а зеркалом воды Виштыньского Озера (172,4 м над уровнем моря) выносит 113 м. Вся эта территория охвачена охраной с 1992 года. Свыше половины площади Регионального Парка Виштитис (занимающей 108,33 км²) занимают леса. В пределах парка находятся ценные природные и культурные объекты. Это между прочим небольшие, живописные озера, 9 природных заповедников, Святой родник о оздоровляющей силе и большой эрратический валун „Виштынец“. Надо посетить городок Виштитис, а в нем два костела – католический (с 1829 г.) и евангелический, старую ветряную мельницу и маслозавод. Большим аттракционом является таинственное Виштыньское Озеро (17,87 км² площади), в большинстве находящееся на российской территории Калининградской области. Тот глубокий водоем (свыше 50 м глубины) имеет хрустально чистую воду. Стоит несколько дольше задержаться в расположенных на его берегу туристических объектах, таких как мотель Виктория (лит. *Viktorija*), агротуристический пансион в г. Виштитис, кемпинг Пушеле (лит. *Pušėlė*) и место для палаток Шилелию (лит. *Šilelio*).

WISZTYNIECKI PARK REGIONALNY

(lit. *Vištyčio Regioninis Parkas*)

Tereny na wschód od pięknego Jeziora Wisztynieckiego to pagórkowata wysoczyzna z niezwykle zróżnicowanym krajobrazem i mozaiką środowisk – od podmokłych obniżen po suche zbocza i szczyty wzgórz. Różnica wysokości między znajdującym się tutaj najwyższym wzniesieniem Litwy – Dunojus Kalnas (285,4 m n.p.m.) – a lustrem wody Jeziora Wisztynieckiego (172,4 m n.p.m.) wynosi 113 m. Cały ten obszar objęto ochroną w 1992 roku. Ponad połowę powierzchni Wisztynieckiego Parku Regionalnego (wynoszącej 108,33 km²) zajmują lasy. W granicach parku znajdują się cenne obiekty przyrodnicze i kulturowe. Są to m.in. niewielkie, malownicze jeziora, 9 rezerwatów przyrody, Święte Źródło o uzdrawiającej mocy i wielki głaz narzutowy „Wisztyniec“. Trzeba obejrzeć miasteczko Wisztyniec (*Vištytis*), a w nim dwa kościoły – katolicki (z 1829 r.) i ewangelicki, stary wiatrak i olejarnię. Wielką atrakcją jest tajemnicze Jezioro Wisztynieckie (17,87 km² powierzchni), w większości znajdujące się w granicach Rosji (obwodu kaliningradzkiego). Ten głęboki akwen (ponad 50 m) ma kryształowo czystą wodę. Warto na dłużej zatrzymać się w położonych na jego brzegu obiektach turystycznych, takich jak motel *Viktorija*, pensjonat agroturystyczny w Wisztyńcu, kemping *Pušėlė* i pole namiotowe *Šilelio*.

**VILKAVIŠKIS REGION,
MUNICIPALITY,**
(Lit. *Vilkaviškio rajonas*)

As for its lay of the land, the Lithuanian region of Vilkaviškis has a dual character. Its south-western part is mostly hillside; the hills reach up to 270–280 m and make excellent vantage points. Some of them contain traces of history – hill forts – vestiges of the former inhabitants of the land. Other parts of the region are composed of vast lowlands. The Vilkaviškis region prides itself on its 53 lakes, including the largest and deepest one: Lake Vištytis. The region is intersected by many rivers, the largest of them are the Šešupė and the Širvinta.

The name of the capital of the region – the town of Vilkaviškis – was first mentioned in a document from early 16th century. While in the town, it is worth to visit the 17th century Church of St Cross and the local heritage museum. Attracting visitors' attention is the monument to Jonas Basanavičius (1851–1927), a signatory of the Act of Independence of Lithuania, given the honorific title of the "Patriarch of the Nation", there is also a bust of Vincas Kudirka (1858–1899) – writer, poet and national activist, the author of the Lithuanian national anthem. In the nearby Paežeriai, one can visit Kudirka's birthplace, a Baroque-Classical late 18th century palace built by Maksymilian Gawroński. The standing nearby building of the former inn, converted later into an outbuilding, houses currently the Regional Museum, its Neo-Gothic tower is a vantage point offering superb views of the environs.

**VILKAVIŠKIO
RAJONAS**

Galima teigti, kad Vilkavikio rajonas reljefo sandaros požiūriu yra dvilypis. Pietvakarinė rajono dalis yra kalvota, kalvų aukštis siekia 270–280 m virš jūros lygio, nuo jų atsiveria puikūs apylinkių vaizdai. Kai kur galima pamatyti istorijos pėdsakus – piliakalnius – buvusių šių žemių gyventojų palikimą. Likusioje rajono dalyje vyrauja lygumos. Vilkaviškio rajone yra 53 ežerai, tarp kurių vienas giliausių ir didžiausių Lietuvoje – Vištyčio ežeras. Per rajoną teka Šešupė ir Širvinta bei kitos upės ir upeliai.

Rajono centras – Vilkaviškio miestas – pirmą kartą paminėtas rašytiniuose šaltiniuose XVI a. pradžioje. Verta aplankyti Šv. Kryžiaus bažnyčią ir Vilkaviškio krašto muziejų. Centrinėje miesto aikštėje pastatyti paminklai Jonui Basanavičiui (1851–1927 m.) – Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarui, Lietuvos istorijoje pramintam „tautos patriarchu“, bei Vincui Kudirkai (1858–1899 m.) – rašytojui, poetui, vienam iš lietuvių tautinio sąjūdžio ideologų, Tautiškos giesmės, tapusios Lietuvos valstybės himnu, kūrėjui. V. Kudirka gimė už keliolikos kilometrų nuo Vilkaviškio, Paežerių kaime. Iki mūsų dienų išliko XVIII a. Maksimiljano Gavronskio pastatyti Paežerių dvaro rūmai, kuriuose persipina barokinės ir klasicistinės formos.

Šalia dvaro rūmų stovinėčioje oficineje dabar įsikūręs Vilkaviškio krašto muziejus, neogotikinio stiliaus bokšto viršuje įrengta apžvalgos aikštelė, iš kurios atsiveria puikus vaizdas į apylinkes.

ВИЛКАВИШСКИЙ РАЙОН
(lit. *Vilkaviškio rajonas*)

Рельеф местности влияет на облик Вилкавишского района. Юго-западная его часть сильно холмистая, холмы достигают в высоту 270–280 м над уровнем моря и становятся отличные смотровые площадки с прекрасными видами, где можно увидеть следы истории – замочные горы – памятники древних жителей тех земель. На остальной территории района распространяются равнины. В окрестностях Вилковешек находятся 53 озера, среди которых крупнейшее и глубочайшее это Виштиньское Озеро. Район пересекает много рек, с которых самая большая это Шешупа (лит. *Šešupė*) и Ширвинта (лит. *Širvinta*).

Столица района – город Вилковешки (Vilkaviškis) – впервые был упомянут в источниках начала XVI века. В городе стоит посетить XVII-вечный костел Священного Креста и краеведческий музей. Внимание посетителей на себя обращает стоящая на рынке скульптура Йонаса Басанавичюса (лит. *Jonasa Basanavičiaus*, 1851–1927) – он был одним из подписавших Акт о Независимости Литвы, называн Патриархом народа, также увидим бюст Винцаса Кудирки (1858–1899) – писателя, поэта и национального деятеля, автора гимна Литвы. Вблизи Пажеряй (лит. *Paežeriai*), места рождения Кудирки, находится барочно-классицистический дворец с конца XVIII в., построен Максимилианом Гавронским. В находящемся рядом старинном кабаку, потом флигелю, находится теперь региональный музей, а неоготическая башня исполняет функцию смотровой башни, с которой открывается великолепный вид на окрестности.

REJON WYŁKOWYSZKI

(lit. *Vilkaviškio rajonas*)

Pod względem ukształtowania powierzchni litewski rejon Wyłkowyszki ma dwa oblicza. Południowo-zachodnia jego część jest silnie pagórkowata; wzgórza sięgają wysokości 270–280 m n.p.m. i stanowią doskonałe punkty widokowe. Na niektórych z nich można dostrzec ślady historii – góry zamkowe – pamiątki po dawnych mieszkańcach tych ziem. Na pozostałym obszarze rejonu rozpościerają się równiny. Okolice Wyłkowyszek szczytują 53 jeziorami, wśród których największe i najgłębsze jest Jezioro Wisztynieckie. Rejon przecina wiele rzek, z których największe to Szeszupa (*Šešupė*) i Szyrwinta (*Širvinta*).

Stolica rejonu – miasto Wyłkowyszki (*Vilkaviškis*) – po raz pierwszy zostało wspomniane w źródłach pisanych na początku XVI wieku. Warto w nim zwiedzić XVII-wieczny kościół pw. Świętego Krzyża i muzeum krajoznawcze. Uwagę zwraca stojący na rynku pomnik Jonasa Basanavičiausa (1851–1927) – sygnatariusza Aktu Niepodległości Litwy, nazywanego Patriarchą Narodu, oraz popiersie Vincasa Kudirki (1858–1899) – pisarza, poety i działacza narodowego, autora hymnu Litwy. W pobliskich Pojeziorach (*Paežeriai*), miejscu urodzenia Kudirki, znajduje się barokowo-klasycystyczny pałac z końca XVIII w., zbudowany przez Maksymiliana Gawrońskiego. W stojącej obok dawnej karczynie, znajduje się obecnie muzeum regionalne, a neogotycka baszta pełni funkcję wieży widokowej, z której roztacza się wspaniały widok na okolicę.

Niniejsza publikacja jest jednym z rezultatów projektu pn. „Trójstyk granic – punkt graniczny Wisztyniec – łączy regiony i narody” (NMF/64) realizowanego przez Powiat Suwalski w partnerstwie z litewskim samorządem Rejonu Wyłkowyski. Jego celem były działania na rzecz poprawy dostępności turystycznej i popularyzacji walorów przygranicznych obszarów, wymiana doświadczeń w tym zakresie sąsiadujących ze sobą regionów (Suwalszczyzna i Mazury) oraz państw (Polska, Litwa, Rosja – Obwód Kaliningradzki). Łączy je wspólny punkt o nazwie Wisztyniec, czyli trójstyk granic państwowych w Bolciach k. Wizajń. Dzięki projektowi i wykonaniu w otoczeniu tego punktu ścieżki poznawczej pn. „Trójstyk granic – biegun zimna” odwiedzający będą mogli więcej dowiedzieć się o ciekawej historii i przyrodzie tego miejsca i regionu. Projekt był wdrażany dzięki dofinansowaniu ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu Państwa.

This publication is one of the results of the project „The Vištytis Border Tripoint – Connects Regions and Nations” (NMF/64) realized by Suwałki County in partnership with the Region of Vilkaviškis, Lithuania. The objective of the project was improvement of the tourist accessibility and popularization of the borderland areas, as well as an exchange of experiences between the neighbouring regions (Suwałki and Masuria regions) and countries (Poland, Lithuania and Russia – Kaliningrad Oblast). The countries and the regions are connected with one common border point called Vištytis [Wisztyniec] i.e. the tripoint of the national borders at Bolcie, near Wizajny. Thanks to the project and the construction of the “Border Tripoint – the Pole of Cold” didactic path in the neighbourhood of the Tripoint, visitors will have an opportunity to learn more about the interesting history and natural values of the place and region. The project was implemented thanks to the financial assistance of the Norwegian Financial Mechanism and the Republic of Poland.

Leidiny yra projekto „Trijų valstybių sienų sankirtos taškas Vištytis jungia regionus ir tautas“ (NMF/64), kurį įgyvendina Suvalkų apskrities valdyba ir Vilkaviškio rajonas, rezultatu. Projekto tikslas – pasienio regiono teritoriją pritaikymas turizmo reikmėms ir vietinių vertybių populiarinimas bei kaimyninių regionų (Suvalkų krašto ir Mazūrijos), ir šalių (Lenkijos, Lietuvos, Rusijos Federacijos Kaliningrado srities) keitimasis patirtimi. Visus juos jungia bendras sienų sankirtos taškas „Vištytis“, esantis Balčių kaime, netoli Vizainių. Šio projekto įgyvendinimo pasekoje įkurto pažintinio tako „Sienų sankirtos taškas – šalcio poliūs“ lankytojai galės susipažinti su įdomia regiono istorija ir gamta. Projektas remiamas iš Nemuno euroregiono vietinių, regioninių ir tarpvalstybinių iniciatyvų rėmimo programos fondo, finansuojamo iš Norvegijos finansinių mechanizmų ir valstybės biudžeto.

Это издание является одним из результатов проекта „Тройной пограничный стык” – граничный пункт Виштынец – соединяет регионы и народы (НМФ/64)” реализованного Сувальским Повятом в партнёрстве с литовским самоуправлением Вилкавышского Района. Целью этого проекта было улучшение для туристов доступа и популяризации достоинств приграничных районов, обмен опытом в этой области соседствующих с собой регионов (Сувальщизна и Мазуры) и государств (Польша, Литва, Россия – Калининградская область). Соединяет их общий пункт о названии Виштынец, или тройной пограничный стык государственных границ в Больях около Вижайн. Благодаря проекту и созданию вокруг этого пункта познавательной тропы под названием „Тройной пограничный стык – полюс холода” посещающие смогут больше узнать об интересной истории и природе того места и региона. Проект был внедрён благодаря финансовой поддержке Норвежского Финансового Механизма также финансовой поддержке из бюджета Государства.

Partnerzy projektu:
Project partners / Projekto partneriai / Партнеры проекта

Powiat Suwalski

ul. Świerkowa 60, 16-400 Suwałki, Polska
tel. (+48 87) 5659200, fax (+48 87) 5664718
sekretariat@powiat.suwalski.pl
www.powiat.suwalski.pl

Vilkaviškio Rajonas

S. Nėries g. 1, LT-70147 Vilkaviskis, Lietuva
tel. (+370 342) 60076, fax (+370 342) 60066
savivaldybe@vilkaviskis.lt
www.vilkaviskis.lt

Więcej informacji turystycznych:

More tourism information
Daugiau turizmo informacijos
Больше туристической информации

www.turystyka.powiat.suwalski.pl
www.basniowiasuwalszczyzna.pl
www.powiatgoldap.pl
<http://turystyka.frg.pl>
www.vilkaviskisinfo.lt

Publikacja powstała na zlecenie Powiatu Suwalskiego

This publication was commissioned by Suwałki County
Leidiny išleistas Suvalkų apskrities valdybos užsakymu
Издание выпущено по поручению Сувальского Повята

Koncepcja wydawnictwa

Beata Chełmicka-Bordzio, Jarosław Borejszo

Projekt graficzny

Dariusz Szejder

Autorzy fotografii

Jarosław Borejszo, Hubert Stojanowski,
Teresa Świerubska, Adam Bordzio, Zbigniew Chojeła,
Ryszard Dutkiewicz oraz ze zbiorów
Wisztynieckiego Parku Regionalnego
i Administracji Rejonu Wyłkowyskiego

Opracowanie i grafika mapy

Ryszard F. Dutkiewicz

Autorzy tekstów

Jarosław Borejszo, Beata Chełmicka-Bordzio

Tłumaczenia

język angielski – Zdzisław Dudek
język litewski – Laima Staričenkaitė
język rosyjski – Danuta Usarek

Redakcja i korekta tekstów

Piotr Kuczek

Przygotowanie do druku

Dariusz Szejder – www.FOTO-invent.com

Druk

Drukarnia GHAI, Suwałki, ul. Przytorowa 19

Stowarzyszenie
„Euroregion Niemen”

Publikacja wydana dzięki wsparciu udzielonemu przez Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu Państwa w ramach Programu „Fundusz Wsparcia Inicjatyw Lokalnych, Międzynarodowych i Transgranicznych w Euroregionie Niemen”.

This publication was made possible thanks to the financial support of Norway through a grant of the Norwegian Financial Mechanism and co-financed by Republic of Poland under the Programme 'Fund for Support of Local, Interregional and Cross Border Initiatives in Euroregion Niemen'.

Šio leidinio leidybą finansavo Norvegija pagal Norvegijos finansinius mechanizmus ir bendrai finansavo Lenkijos valstybė, pagal Nemuno euroregiono vietinių, regioninių ir tarpvalstybinių iniciatyvų rėmimo programą.

Издание вышло в свет благодаря финансовой поддержке Норвегии за счёт средств Норвежского Финансового Механизма и средств бюджета государства в рамках Программы „Фонд поддержки локальных, международных и трансграничных инициатив в Еврорегионе Неман”.

Egzemplarz bezpłatny

Trójstyk granic Wisztyniec

atrakcje turystyczne na pograniczu
Polski, Litwy i Rosji

 Tripoint Vištytis - Tourist Attractions
in the Polish-Lithuanian-Russian Borderlands

 Trijų sienų sankirta Vištytis
- Lenkijos, Lietuvos ir Rusijos
pasienio lankytinos vietos

 Тройной пограничный стык Виштынец – туристические
аттракционы пограничной территории трех стран
Польши, Литвы и России